

V i l á g s z e m l e

Az új esztendő az imperialista háború elmérgesedésével köszöntött be. A frontokon tomboló harc, légitámadások, sőt a diplomáciai küzdelem is sosem hallott méreteket öltött. Anglia mindnagyobb lendülettel szervezi ellenállását, sőt az afrikai fronton a múltévi sikeres kezdeményezések után további sikerekkel vezeti az afrikai olasz pozíciókat felmorzsoló támadásait. A szigetország ellen vezetett német repülőtámadások szörnyű kártételei sem tudják a világbirodalomnak zavartalan kizsákmányolásához kétségbeesetten ragaszkodó angol imperializmust megingatni.

Afrikában egymásután foglalja vissza Anglia nemcsak az olaszok által a háború elején könnyen megszerzett stratégiai pontokat, hanem mélyen benyomulva Lybia földjére, Bardia és Tobruk kikötők elfoglalásánál tömegesen ejti foglyul a makacsul védekező olasz csapatrészeket. Ugy látszik, az olasz fasizmus harci ereje a gazdasági ellátási nehézségek miatt hanyatlik. — Az albániai görög—olasz fronton sem tudtak eddig komolyabb haditényt felmutatni az olaszok, ha ujabban meg is szűnt a görög előnyomulás. A görögök erős flotta- és légi támogatást kaptak a különböző földközi tengeri bázisoktól.

Erősen dolgozik az angol diplomácia az Egyesült Államok mindhathatósabb támogatásának megszerzésén. Az USA-nak átengedett flotta- és légi támaszpontok ugyan súlyos ár az eddig nyújtott amerikai támogatásért, nem is számítva a pénzbeli ellenértéket, de úgy látszik ez a kisebbik rossz a lehető sok rossz közül. Az USA-nak viszont nagy szüksége van ezekre a támaszpontokra, mert hihetetlen arányú fegyverkezése és vezető politikusainak félremagyarázhatatlan kijelentései azt mutatják, hogy az Egyesült Államok tőkései sem akarnak kimaradni a lassanként világháborúvá fejlődő fegyveres piacszerzésből.

Hogy ebben a mérkőzésben minél erősebben megállhassa helyét az Egyesült Államok imperializmusa, a legagyafurtabb propagandával és ügyesen elhelyezett tőkebefektetésekkel a maga oldalára akarja állítani a legkülönbözőbb politikai berendezésű és gazdasági fejlettségű közép- és délamerikai államokat. Pánamerikai konferenciák, kis, üzletes, rövidlejáratú forradalmak, vesztegetés és érzelmes szónoklatok: Amerika az amerikaiaké! — persze nem elegendők ahhoz, hogy a többféle imperialistáktól befolyásolt és nyersanyagbőségükben túltermelési válsággal küzdő félgymarmati délamerikai államokat az USA szekerébe fogják.

Az Egyesült Államok vezető politikusainak Anglia teljesebb megsegítését sürgető ténykedései a nyugati és földközi tengeri ellenséges vonalak felé tereli a német katonai csoportosítás súlypontját. Egy esetleges amerikai katonai beavatkozás Anglia oldalán Gibraltár jelentőségét alaposan megnöveli. Talán ez ad olyan nagy jelentőséget a németek franciaországi és spanyolországi újabb

lendületet vett diplomáciai ténykedésének és keletről nyugatfelé való csapatszállításainak. A megnevezett Franciaország kormányának egyezkedése a kormányból nemrég kizárt tengelybarát Lavallal, szintén egy Francia- és Spanyolországon keresztül vezető katonai tengely-akció előkészítésére mutat.

Az Anglia elleni olasz sikertelenségek ellensúlyozására német légi kötelékek érkeztek Olaszországba. Hatalmas támadásokat intéz a tengely egyesített légierije az angolok egyik legfontosabb földközi tengeri bázisa: Málta ellen. Angol hajókaravánokat üldöznek és részben semmisítenek meg az olasz—német együttműködő katonai erők. A szicíliai szorosban is hosszabb tengeri küzdelem zajlott le. Az angolok eddigi viszonylagos földközi tengeri fölényét erősen veszélyeztetik ezek az új akciók.

Ugy tűnik, a tengely a hosszú téli egyenetlen csatározások után, a tavasz közeledtével döntést szeretne kiesikarni, mielőtt Anglia megszerezhetné Amerika teljes háborús támogatását.

Erre a döntésre felkészülendő, hogy további ellátását biztosíthassa, Németország új és minden eddigi méreteket felülmúló gazdasági szerződést kötött a nyersanyaggazdag Szovjetúnióval. A szerződés hatalmas méretű ipari gyártmányok, olajkutak fúrásához szükséges gépalkatrészek, a bányászatban alkalmazandó speciális gépek, műszerek szállítását látja előre Németország részéről, míg a Szovjet részéről nyersolaj, gabona, mangánérc stb. szállítását biztosítja.

A — különösen római pontján gyöngülő — tengelynek tagadhatatlan nagy erősítést jelent a német—orosz gazdasági kapcsolatok szorosabbá tétele. Igen jellemző a konzervatív angol vezetőkörök véleményét jelentő „Times” cikke az új német-szovjet gazdasági szerződésről. Ez a cikk úgy látja, mintha a Szovjet érdeke az volna, hogy minél tovább háborúzzanak és minél jobban kimerüljenek a háborúskodó felek.

A japán—szovjet halászati egyezményt is meghosszabbították egy évre. Ez az egyezmény a Japán számára életfontosságú halászati lehetőségeket biztosítja a Szovjet csendesóceáni halgazdag vizeinek egy részén.

A Szovjetúnió minden állammal igyekszik a jószomszédi viszonyt kiépíteni és gigantikus építésének zavartalan fejlődését gazdasági s megnevezett szerződésekkel biztosítja. Legutóbb az amerikai nagytőkések részéről történtek kezdeményező lépések jobb és zökkenésmentesebb gazdasági összeköttetés kiépítésére. Még a finn—orosz háború idején „erkölcsi” tilalommal sújtották az USA-ban a Szovjetúnió felé irányuló repülőgép- és alkatrészei és egyéb fontos anyagok és gyártmányok szállítását. Most az Egyesült Államok külügyminiszterének kijelentése szerint feloldották

ezt a tilalmat is. Ennek a tilalomnak a feloldása a szovjet-amerikai viszony megjavulását kell, hogy eredményezze, jelentette ki az USA külügyminisztere. Amerikának szüksége volna egy japán—amerikai összetűzés esetén a Szovjet jóakarátú semlegességére.

A szovjetdiplomácia tevékenysége az egymás ellen acsarkodó imperialista diplomataék tekervényes útjaival nem törődve, az emberiség sorsára egyre elhatározóbb jelentőségű, az osztálytalan társadalom kiépítéséhez közeledő világalakító munkát védve, sikeresen folyik. A kereskedelmi kapcsolatok kiépítése eddig többekévesbbé mereven elzárkózó államokkal (Svájc, Magyarország, Svédország, Finnország stb.) nemcsak megkönnyíti a szovjetpolgárok bizonyos dolgokkal való minél tökéletesebb ellátását, de a harmadik sikeres ötéves terv sikereinek megismertetése válik könnyebbé, újabb és újabb országokban. A legzordonabbul elfogult tőkés sajtóorganumok sem zárkozhatnak el a felszabadult dolgozók társadalomépítésének úgy-ahogy tárgyilagos taglalása előtt. S ez a terdelés mai világkriszisében föltétlen új meg gondolatokra serkenti a dolgozókat világszerte.

A Szovjetnek hőses áru-termelése, hadászata, csatornaépítésének hálózata, kulturális haladása nagy előnyt biztosít az egymást kaszaboló, válságtól szaggatott tőkés államok fölött. Timosenkó szovjetmarsall karácsonyi beszéde méltán utalt a harmadik ötéves terv és az előbbi idők Szovjetuniója katonai erejének nagy különbségére. Timosenkó népbiztos azt fejtegette, hogy a Szovjetunió csak védekező magatartásának vége. A szovjethadsereg minden, a békes építést veszélyeztető, erőt annak területén, támadásban fog megsemmisíteni. Szeserbakov szovjetvezető a Lenin halálának tizenhetedik évfordulóján tartott ünnepeken beszédében a szovjetpolitika múltévi sikereit sorolta fel és azt fejtegette, hogy az idei évnek még nagyobb sikereket kell hoznia.

A Szovjetunió békepolitikájának egyik alaptétele, hogy határaitól igyekszik távartani még a háborúzó felek fegyveres konfliktusait is. Ennek tudható be, hogy Bulgária s általában a Balkán nagyobb része békéjét megóvhatta. Az orosz—német gazdasági szerződés egyik pontja világosan utal arra, hogy a szállításokat csak addig eszközi a Szovjet, amíg határán semmiféle biztonságát fenyegető magatartást nem észlel. A németek nyersanyagot és élelmiszert úgy kapnak kész árucikkeikért, ha a Szovjet feketetengeri és balkáni békeérdekeit a Harmadik birodalom szem előtt tartja. (Délamerikában is vásárol a semleges Szovjet gabonát, valószínűleg Németország számára. Így az angol blokád acélfala törést szenved kelet felől.)

Bulgária nyugtalan heteket élt át. A Magyarországon keresztül Romániába áramló német katonaszállítások, melyeket a hivatalos német jelentések sem cáfoltak, egy közeli bulgár—török há-

ború lehetőségét idézték fel. De az amerikai háborús készülődések gyorsulása arra intette a tengelyt, hogy a földközi tengeri és atlantióceáni frontot kell előtérbe helyezniök. Megindultak visszafelé a német katonavonatok Magyarországon keresztül, nyugat felé.

Mintha csak arra vártak volna a Romániában lappangó ellentétek, hogy a rendfönntartást biztosító német csapatok száma kibővüljön. Ismeretlen, állítólag görög származású merénylő lelőtte Döring vezérőrnagyot, a romániai német megszálló csapatok egyik fontos megbízottú tisztjét. Ismeretlen merénylők megölték a román vasutak vezérigazgatóját és egy tábornokot. Uccai tüntetések, zavargások következtek. A katonaság és a román vaspárti légionáriusok összetűzése. Egymást túllicitálják a németekhez és a tengelyhez való ragaszkodásban a román államvezető és ellene lázadó légionáriusai. Katonai erők szállották meg az összes középületeket, de a katonák egy része is a lázadó légionáriusokhoz pártolt. A német hivatalos jelentés azt igéri, hogy a német katonák föltétlenül biztosítani fogják a rendet. Egyelőre a helyzet kiismerhetetlen.

A török fővárosban hosszasan tart az angol és török tábornokok tanácskozása. Az angolok világméretűben való szervezkedésének egyik fontos szakaszáról van szó: a Dardanellákról, a közkeleti átjáróról. Itt azonban úgy az angol, mint a német hadjáratnak számolnia kell a legfontosbb feketetengeri nagyhatalommal, megintcsak a Szovjettel.

Az angol közkeleti politika mindenképpen Ázsia és Afrika bejáratának megőrzését tűzte ki feladatául. Eddig sikerült is ez, állandóan arra készen, hogy koncul újra és újra valamilyen kisállamot dob oda a háború fenevadjának. Közkelettől egész a távolkeleti angol birtokokig a fejletlen, fölhasználható primitív államoknak egész láncolata őrzi az angol érdekeket.

A távolkeleten Anglia, Amerika és Kína politikusai valamiféle új „hármasság” létrehozásán fáradoznak. Ezt a hármasságot természetesen nemcsak az önálló nemzeti Kína megerősítésére hoznák létre, hanem arra is szolgálna, hogy a féligmeddig gazdátlanná vált gazdag holland gyarmatbirtok fölül elhessegesse a japán döngeselyűt.

Nemzeti Kínában a japán csapatokat sorozatos vereségek érik és lassan összehúzódnak a japán csapatok a kezdeti sikerekben elfoglalt területek felé. Nemzeti Kína egyébként szintén új gazdasági szerződést kötött a Szovjetunióval. Amíg Csangkaisek kormánya demokratikus, népfronthozó politikát folytat, számíthat is a Szovjet állandó támogatására.

Szobotica, 1941. január 24.

— ó — d